

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30.06.1993, sp. zn. 3 To 43/93, ECLI:CZ:VSPH:1993:3.TO.43.1993.1

Číslo: 47/1993

Právní věta: Zákonným podkladem znaleckého posudku je jen pravomocné usnesení o přibrání znalce, i když stížnost proti němu nemá odkladný účinek a usnesení je vykonatelné před právní mocí. Nebylo-li usnesení o přibrání znalce oznámeno také obviněnému, pokud je oprávněn podat proti němu stížnost, nemůže usnesení nabýt právní moci. Seznámení s výsledky vyšetřování nemůže nahradit řádné doručení usnesení, proti němuž má obviněný právo podat stížnost. Osobou oprávněnou podat stížnost proti usnesení o přibrání znalce k objasnění otázky významné pro posouzení viny je nejen prokurátor a znalec, ale také obviněný. Tak tomu je i tehdy, je-li znalec přibrán k objasnění též takových otázek, které jsou významné pro rozhodnutí o trestu, ochranném opatření a náhradě škody, tj. pro jakékoli rozhodnutí týkající se obviněného (§ 142 odst. 1 tr.ř.). Nebylo-li v takovém případě usnesení o přibrání znalce řádně oznámeno obviněnému, znamená to také zkrácení jeho práva na obhajobu, a tedy podstatnou vadu řízení. Taková Publ., došlo-li k ní v přípravném řízení, odůvodňuje postup podle § 188 odst. 1 písm e) tr.ř., tedy vrácení věci prokurátorovi k došetření.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 30.06.1993

Spisová značka: 3 To 43/93

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důkaz znalecký

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 47

Zákonným podkladem znaleckého posudku je jen pravomocné usnesení o přibrání znalce, i když stížnost proti němu nemá odkladný účinek a usnesení je vykonatelné před právní mocí. Nebylo-li usnesení o přibrání znalce oznámeno také obviněnému, pokud je oprávněn podat proti němu stížnost, nemůže usnesení nabýt právní moci.

Seznámení s výsledky vyšetřování nemůže nahradit řádné doručení usnesení, proti němuž má obviněný právo podat stížnost.

Osobou oprávněnou podat stížnost proti usnesení o přibrání znalce k objasnění otázky významné pro posouzení viny je nejen prokurátor a znalec, ale také obviněný. Tak tomu je i tehdy, je-li znalec přibrán k objasnění též takových otázek, které jsou významné pro rozhodnutí o trestu, ochranném opatření a náhradě škody, tj. pro jakékoli rozhodnutí týkající se obviněného (§ 142 odst. 1 tr. ř.).

Nebylo-li v takovém případě usnesení o přibrání znalce řádně oznámeno obviněnému, znamená to také zkrácení jeho práva na obhajobu, a tedy podstatnou vadu řízení. Taková vada, došlo-li k ní v přípravném řízení, odůvodňuje postup podle § 188 odst. 1 písm e) tr. ř., tedy vrácení věci prokurátorovi k došetření.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze z 30. června 1993, [3 To 43/93.](#))

Vrchní soud v Praze zamítl stížnost Krajského prokurátora v Plzni proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze 4. května 1993 sp. zn. 2 T 11/93

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením byla podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. při předběžném projednání obžaloby vrácena prokurátorovi k došetření věc obviněného M. K. stíhaného pro přípravu trestného činu vraždy podle § 7 odst. 1 tr. zák., § 219 odst. 1 tr. zák. a pro další trestné činy. Toto rozhodnutí opřel Krajský soud o závěr, že je nutno doplnit přípravné řízení o další důkazy a že je třeba odstranit procesní vady, k nimž došlo v přípravném řízení. V dalším bylo rozhodnuto podle § 192 tr. ř. tak, že obviněný M. K. byl ponechán ve vazbě.

Proti usnesení podal v zákonné lhůtě stížnost krajský prokurátor v Plzni, který napadl pouze výrok o vrácení věci prokurátorovi k došetření a označil požadavky Krajského soudu na doplnění důkazů a na odstranění procesních vad za neopodstatněné. Krajský prokurátor proto navrhl, aby Vrchní soud zrušil napadené usnesení v části týkající se vrácení věci prokurátorovi k došetření a aby uložil Krajskému soudu o věci znovu jednat a rozhodnout.

Vrchní soud přezkoumal podle § 147 odst. 1, 2 tr. ř. správnost výroku, pokud jím bylo rozhodnuto o vrácení věci prokurátorovi k došetření, i řízení, které této části usnesení předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.

Požadavky Krajského soudu ohledně doplnění důkazů a odstranění procesních vad se vztahují pouze k té části obžaloby, v níž je obviněnému M. K. kladeno za vinu spáchání přípravy trestného činu vraždy podle § 7 odst. 1 tr. zák., § 219 odst. 1 tr. zák. Tato část trestné činnosti obviněného spočívala podle obžaloby v tom, že koncem srpna 1992 v Karlových Varech opakovaně naváděl Š. R. a M. T., aby zabili M. M., slíbil jim za to odměnu 20 000 Kč a po sdělení, že M. M. zabili, jim vyplatil jako odměnu 1000 DEM, přičemž nevěděl, že Š. R. a M. T. ve skutečnosti M. M. nezabili.

Vzhledem ke konkrétní důkazní situaci v posuzované věci mají základní význam mimo jiné výpovědi svědků Š. R., M. T. a M. M. Pro posouzení věrohodnosti výpovědí těchto svědků jsou důležité i důkazy, které se vztahují k osobám těchto svědků. Jde především o znalecké posudky psychologů. V souvislosti s přibráním znalců však došlo v přípravném řízení k závažným nedostatkům. Usnesení vyšetřovatele z 26. 11. 1992 o přibrání znalkyně PhDr. J. P., ani usnesení vyšetřovatele z 15. 12. 1992 o přibrání znalkyně PhDr. H. F. ve skutečnosti nenabýlo právní moci, protože žádné z obou usnesení nebylo doručení opisu oznámeno (§ 137 odst. 1 tr. ř.) všem osobám oprávněným podat stížnost (§ 137 odst. 2, 3 tr. ř., § 142 odst. 1 tr. ř.). Žádné z těchto usnesení totiž nebylo v opise doručeno obviněnému M. K., ani jeho obhájci. Přitom obviněný je osobou, která může proti oběma usnesením podat stížnost, neboť obě usnesení se ho přímo dotýkají (§ 142 odst. 1 tr. ř.). I když podle úkolů, které vyšetřovatel znalcům vymezil, jde o objasnění vlastností svědků a jejich pravdomluvnosti, má to

zároveň bezprostřední význam pro hodnocení obhajoby obviněného. Vyšetřovatel proto měl opis usnesení v obou případech doručit také obviněnému a jeho obhájci. Pouze za tohoto předpokladu mohla obě usnesení nabýt právní moci a stát se zákonným podkladem pro podání znaleckých posudků. Jestliže totiž ustanovení § 105 odst. 1 tr. ř. vyžaduje, aby o přibrání znalce bylo rozhodnuto usnesením, proti kterému je podle § 105 odst. 3 tr. ř. přípustná stížnost, je třeba z toho dovodit, že zákonným podkladem znaleckého posudku je jen pravomocné usnesení o přibrání znalce, a že právní moc takového usnesení nemůže nastat, pokud usnesení nebylo předepsaným způsobem oznámeno osobám oprávněným podat stížnost. Na tom nic nemění skutečnost, že stížnost tu nemá odkladný účinek (§ 141 odst. 4 tr. ř.). Nedostatek odkladného účinku má jen ten význam, že obsah usnesení lze vykonat již před právní mocí usnesení, avšak usnesení musí nabýt právní moci. Uvedený nedostatek je odstranitelný pouze tím, že vyšetřovatel doručí opis obou usnesení obviněnému a jeho obhájci. Nelze souhlasit s tím, co v odůvodnění napadeného usnesení uvedl Krajský soud, totiž že obviněný a obhájce mají být dotázáni, zda by obviněný využil svého práva opravného prostředku a zda souhlasí s tím, aby se vycházelo z podaných posudků, nebo zda trvá na přibrání znalců. Přisvědčit nelze ani námitce krajského prokurátora, že obviněný ani obhájce nenamítli vadný postup vyšetřovatele při seznámení s výsledky vyšetřování. K tomu je nutno dodat, že procesní nedostatek spočívající v tom, že vyšetřovatel způsobem předepsaným v § 137 odst. 1 tr. ř. neoznámil obviněnému a jeho obhájci usnesení proti němuž může obviněný podat stížnost, není nijak odstraněn tím, že obviněný ani jeho obhájce proti tomuto postupu vyšetřovatele, resp. proti jeho usnesení nic nenamítli při seznámení s výsledky vyšetřování. Právní moc usnesení je totiž odvislá ode dne, kdy usnesení bylo oznámeno vyhlášením nebo doručením opisu, od tohoto dne běží lhůta k podání stížnosti a právní moc nastupuje marným uplynutím této lhůty, aniž by tu mělo jakýkoli význam seznámení obviněného s výsledky vyšetřování. Seznámení obviněného s výsledky vyšetřování zejména nelze pokládat za formu oznámení usnesení vyšetřovatele ve smyslu § 137 odst. 1 tr. ř.

Přípravné řízení tedy trpí vadami, ke kterým došlo při provádění důkazů znaleckými posudky z oboru psychologie. Tyto vady mají charakter podstatných vad, neboť znamenají zkrácení práva obhajoby. Tyto vady přípravného řízení je nutno odstranit. Vrácení věci prokurátorovi k došetření je důvodné jen v tom rozsahu, v němž jde o odstranění těchto vad.

Ostatní požadavky Krajského soudu, které se týkají doplnění přípravného řízení o další důkazy, nejsou opodstatněné.